

MILÉ ČTENÁŘKY, MILÍ ČTENÁŘI,

poslední dobou si stále více uvědomuji, že to, co vidíme, slyšíme nebo jinak vědomě vnímáme, je často jen velmi malá část celku, pouhá špička ledovce. Že každá situace, věc, dílo má ve skutečnosti mnoho dalších rovin a rozměrů, které na první pohled ani nezaznamenáme a vět-

šinou je nerozpoznáme vlastně nikdy. Určitě v tom hraje roli uspěchaná doba, obrovské množství informací a obecný tlak na rychlost a výkon, který je na většinu z nás vyvíjen. Více myslíme, než cítíme, a častěji plníme úkoly, než bychom si udělali prostor opravdu pro Sebe. Těžko se nám pak stane, že se dostaneme pod povrch věcí. Někdy si snad i všimneme, něco nás osloví, zasáhne, ale často ani nevíme proč. Napadá mě osobní zkušenost, když jsem poprvé na vlastní oči viděla část díla Michelangela Buonarrottiho. Strávila jsem odpoledne v Sixtinské kapli a nějakou hodinu u Piety a také u sochy Mojžiše. Řekla bych, že Michelangelo je jedním z mála umělců, které zná téměř každý. Je jasné, že dovednost a řemeslné zpracování jeho děl jsou dokonalé a vysoko přesahují většinu ostatních. Co z Michelangela ale dělá světoznámého genia, není ani jeho tehdejší řemeslná zručnost, ani dnešní schopnosti kreativců turistického marketingu, ale právě ty hlubiny, skryté dimenze a energie jeho děl. Pokud se nám podaří napojit se na ně, pocítíme silné duchovní prožitky, vstoupíme do prostoru tvůrce a porozumíme jeho sdělení. Jeho umění je brána do jiných světů. Jsem přesvědčena, že právě síla a opravdovost jeho poselství způsobily, že se jeho dílo i on sám stali nezapomenutelnými. Navíc každý, koho se dotkl Duch, jenž prostupuje Michelangelova díla, nechá na místě kus svého prožitku a posiluje tak genia loci ...

Ještě bych ráda uvedla jeden příklad z Říma, chrám všech bohů, téměř 2 000 let starý Pantheon. Je to opravdu impozantní stavba postavená v technologii opus caementitium - což je v podstatě prostý beton. Jedná se o tvarově čistou stavbu s kruhovým půdorysem o průměru 43,3 m. Stejná je i výška prostoru, který je zastřešen kupolí ve tvaru polokoule, v jejímž vrcholu je otvor o průměru 9 m, který otvírá průhled do nebe. Celý prostor včetně původních geometrických obrazců v dlažbě je velmi jednoduchý a nadčasový. Dýchá z něj silný vnitřní řád, a když ho člověk na sebe nechá působit, pocítí intenzivní spojení se Sebou, s Podstatou, Duchem, Bohem ...

Vybrala jsem dva opravdu výrazné příklady, ale jsem přesvědčená, že určitý duchovní obsah má každé dílo. Každé dílo vypovídá o svém tvůrci, a to jak v dobrém, tak i ve špatném slova smyslu.

Objekty, které tvoří obsah tohoto čísla, jsou mi většinou blízké svou filosofií. Řada z nich má přímo a vědomě ve svém programu duchovní rozměr, který je přiblížen čtenářům v komentáři autora. Takřikajíc v popisu práce to mají sakrální stavby, ale silně je filosofický základ cítit i u jiných objektů.

Úcta a pokora vůči přírodě, ale také vůči materiálům a lidskému umění přímo číší z budovy Golfklubu Čertovo břemeno. Podobný respekt vůči přírodě a prostředí obecně můžeme vidět i u domů architekta Kazunoriho Fujimota. Jejich

tvarová jednoduchost a čistota nechávají vyniknout krásu materiálu v jeho základní, surové podobě.

Velmi mě zaujal pohled architekta Zdeňka Fránka v souvislosti s objektem modlitebny Českobratrské církve v Černošicích, kde říká, že „svět je absolutně plastický a tato plastická umožňuje rovnováhu vši existence“. Shodou okolností jsem se totiž s podobným pojetím nedávno setkala v úplně jiném oboru: v souvislosti s vývojem jazyka se ke mně dostala teze českého lingvisty první poloviny 20. století Viléma Mathesia, že „princip řádu záleží v pružné stabilitě souborného celku organizovaného v systém“. Takže jsem se opět ujistila v názoru, že vše je propojené a základní principy jsou platné obecně.

Oslavou materiálu a jednoduchosti je i katolický církevní soubor Holy Rosary v Louisianě. Všimněte si, jak prosté a krásné jsou interiéry objektů, včetně detailů umýváren a zařizovacích předmětů. Dalším vysloveně duchovním objektem je Sunset Chapel v mexickém Acapulcu, kaple ve tvaru balvanu, dokonale vrostlá do krajiny. Na tvarovém řešení této stavby-plastiky jsem si znovu uvědomila, jaký je beton tvárný materiál a kolik umožňuje variant použití.

Cihla, ocel, dřevo, sklo, plasty, tkanina, každý materiál má svá specifika a prostor k uplatnění, ale právě beton má nepřeberné množství způsobů využití, tvarování a povrchových úprav. Ze samotného charakteru tohoto materiálu a technologie výroby vyplývá, že může mít různou strukturu, barvu i konečnou povrchovou úpravu. Může vypadat surově a drsně, ale i vysoce ušlechtilé. Beton navíc vytváří pozitiv k bednění, což lze využít pro výtvarný záměr, jak můžete vidět například na stěnách a stropech Golfklubu Čertovo

břemeno. Příkladem ušlechtilé úpravy betonu jsou interiérové prvky jako schodiště nebo i poslední dobou stále rozšířenější nábytek či jeho části. Jedná se například o betonové kuchyňské desky, zařízení koupelen, ale i špičkové reproduktory, kde se snoubí využití fyzikálních vlastností betonu s jeho výtvarným zpracováním.

Dalším příkladem zajímavého způsobu využití betonu jsou sochy Zuzany Čížkové. S jejím novým dílem, plastikami rukou hovořících znakovou řečí na zdi areálu Střední, základní a mateřské školy pro sluchově postižené v Praze 5, se můžete seznámit na následujících stránkách.

Říkají nám „Život je krásný, buďte šťastní a mějte se rádi!“.

Jitka Jadrníčková
jadrnickova@seznam.cz